

De Heer Maroš Šefčovič

Waarnemend Eurocommissaris voor ENVI en MARE

Geachte heer Šefčovič,

Met deze brief reageert Nederland op de evaluatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB).¹ Het huidige GVB dateert van voor Brexit en voor de Green Deal en met deze gewijzigde omstandigheden en nieuwe ambities is een evaluatie zeer opportuun. Deze grote veranderingen zetten de toekomst van de visserijsector onder druk. Nederland is van mening dat het borgen van de voedselwinning uit zee en grote wateren voor de toekomst van groot belang is. In dat kader heeft Nederland op 8 maart 2024 een visie uitgebracht waarin is aangegeven dat het borgen van deze toekomst aandacht en inzet vraagt.² Visserijbeleid is een exclusieve Europese competentie. Daarmee is een doelmatig en effectief GVB ook voor het voortbestaan van deze voedselwinning essentieel. In 2022 constateerde Nederland al, in reactie op de consultatie over de voortgang van het GVB, dat het GVB goed presteert op het merendeel van de doelstellingen.

Zo heeft, zoals eerder aangegeven, de omschakeling naar meerjarenplannen, waarbij commerciële soorten meer in samenhang en met lange termijn doelen beheerd worden per gebied, bijgedragen aan het duurzaam beheer van visbestanden alsmede aan de stabiliteit voor de vissers. Toch blijven ook op het vlak van de benodigde stabiliteit voor vissers nog uitdagingen bestaan. In 2024 concludeert de Commissie in haar jaarlijkse mededeling 'Duurzamere visserij in de EU: stand van zaken en oriëntaties voor 2024' dat er nu veel minder visbestanden overbevist worden en dat vissers sociaaleconomische voordelen zien van bepaalde bestanden die al enige tijd op gezonder niveau worden beheerd. De hoge brandstofprijzen hebben de geboekte winsten echter ondermijnd, wat aantoonde dat de veerkracht van de vissersvloot van de EU moet worden vergroot, ook met het oog op verdere verduurzaming van de vloot.

Nederland deelt deze conclusie van de Commissie en is van mening dat het GVB op een aantal punten aangepast moet worden om deze veerkracht te vergroten, zorg te dragen voor gezonde visbestanden en de visserijsector perspectief te bieden. Een groot deel van de Nederlandse visserijsector, alsmede veel Europese vlootsegmenten, ontbeert op dit moment een duidelijk perspectief. Verloren vangstmogelijkheden als gevolg van Brexit, verloren visgronden als gevolg van de uitbreiding van windparken en natuurgebieden, hoge brandstofprijzen, gederfde inkomsten door COVID en moeilijk uitvoerbare regelgeving zetten de bedrijven onder druk. Nederland roept de Commissie op maximaal in te zetten op een transitie naar een weerbare en duurzamere vloot, die zich kan aanpassen aan de veranderde wereld. Hier zal Nederland zelf maximaal op inzetten binnen de kaders van het Hoofdlijnenakkoord³.

Een gezonde en toekomstbestendige visserijsector kan niet zonder duurzaam visserijbeheer en bescherming van waardevolle gebieden. Het GVB is reeds in staat geweest om visserijbeheer te verbinden met milieudoelstellingen, zoals het nemen van visserijbepalende maatregelen in beschermde gebieden. Het is van belang om in de evaluatie verder te onderzoeken of er nog andere mogelijke doelstellingen via het GVB kunnen worden gesteld om vissers te ondersteunen bij alle ruimtelijke uitdagingen, zodat de wetgeving relevant blijft. Ook is de samenhang met andere wetgeving van belang evenals het verbeteren van de koppeling tussen het GVB, de Kaderrichtlijn Mariene Strategie en de Vogel- en Habitatrictlijnen zodat opgaves integraal aangepakt kunnen worden en ruimtelijke opgaves in samenhang kunnen worden bekeken. Nederland heeft daarbij enkele beleidsprioriteiten en ziet hier ook de toegevoegde waarde van het European Maritime Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF) als een specifiek EU-fonds voor visserij en aquacultuur.

¹ [Common fisheries policy – evaluation \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/fisheries/policies/common-fisheries-policy/evaluation)

² [Kamerstuk 21501-32, nr. 1624 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kamerstukken/kamerstuk-21501-32)

³ [Hoofdlijnenakkoord tussen de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB | Publicatie | Kabinetsformatie \(kabinetsformatie2023.nl\)](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/hoofdlijnenakkoord)

1. Balans tussen ecologische en economische doelstellingen bij het vaststellen van de vangstmogelijkheden

Nederland hecht veel waarde aan een wetenschappelijke basis onder de besluitvorming over onder andere de vangstmogelijkheden. De verbetering van de visstanden in veel gebieden laat zien dat deze benadering werkt. Tegelijkertijd zien we dat de wetenschappelijke adviezen over de vangstmogelijkheden soms grote fluctuaties kennen of achteraf moeten worden herzien omdat de adviezen uitgaan van voorspellingen. Daarnaast moeten we er rekening mee houden dat andere aspecten zoals klimaatverandering, milieuvervuiling, invasieve soorten en andere menselijke activiteiten van invloed zijn op de visstanden. Nederland pleit ervoor al die aspecten mee te nemen in een holistische benadering bij het vaststellen van de vangstmogelijkheden, waarbij onder andere rekening moet worden gehouden met de onzekerheden die de adviezen kennen. Dit geldt eveneens voor de sociaaleconomische impact van de besluitvorming op de visserijpraktijk als ook het toepassen van de voorzorgbenadering bij het ontbreken van data.

Belangrijk in relatie tot het vaststellen van de vangstmogelijkheden is ook het gewijzigde internationale speelveld na Brexit, en de veranderde positie van de EU op visserijgebied hierin. Nederland vraagt de Commissie om met het oog op deze ontwikkelingen een integrale strategie te ontwikkelen, waarin visserij onderdeel uitmaakt van de brede relatie van de EU met onze Noord-Atlantische partners.

2. Maximale inzet voor de modernisering van de visserijvloot en de energietransitie

Het aantrekken van een nieuwe generatie is van cruciaal belang zodat de visserij- en aquacultuursector in de EU een levensvatbare toekomst heeft en de voedselzekerheid met betrekking tot de visproducten kunnen blijven garanderen. Om dit te bewerkstelligen moet de visserij aantrekkelijker worden gemaakt door het bieden van een beter economisch perspectief. Dit kan onder meer door middel van het bevorderen van innovatie zowel door de Europese Commissie als door de lidstaten. Innovatie baant de weg naar een betere toekomst, en innovatieontwikkeling verdient ook in de toekomst maximale steun voor de gehele vloot en aanverwante sectoren. Daarnaast is het belangrijk de sociale en arbeidsomstandigheden te verbeteren.

Aangezien brandstof de grootste kostenpost is voor de visserijsector, is het belangrijk om de afhankelijkheid van de sector van fossiele brandstoffen te verminderen. Tevens draagt dit bij aan de gewenste klimaatneutraliteit in 2050. Nederland erkent dat het EMFAF en visserij steunkader reeds verschillende mogelijkheden biedt ter ondersteuning van de vloot. De Nederlandse vloot is echter grotendeels verouderd en zal – in het licht van de mededeling over de energietransitie in de visserij- en aquacultuursector⁴ en in het licht van de steeds meer versnipperde ruimte – ondersteuning nodig hebben om de noodzakelijke veranderingen door te kunnen voeren. Dit betreft met name lange termijn investeringen in vervanging van motoren, inclusief bij vaartuigen groter dan 24 meter, en voor nieuwbouw. Hiertoe biedt het EMFAF en het visserijsteunkader op dit moment nog geen mogelijkheden. Ondersteuning hierin zou de Nederlandse visserijsector, die grotendeels bestaat uit het midden- en kleinbedrijf (MKB) en familiebedrijven die veelal één vaartuig groter dan 24 meter in eigendom hebben, helpen om de gewenste modernisering te realiseren en zo ook toekomstperspectief te bieden. Bovendien is het voor visserijbedrijven nagenoeg onmogelijk om private financiering te krijgen voor de nodige investeringen, doordat verdienmodellen zwaar onder druk staan en er een onduidelijk toekomstbeeld is.

Deze vissers hebben schepen langer dan 24 meter nodig om veilig de gebieden te kunnen bereiken waar zij hun demersale visserij uitoefenen. De beperkingen aan subsidieverstrekking voor vaartuigen groter dan 24 meter zou voor deze Nederlandse vissers betekenen dat zij de noodzakelijke ondersteuning in de energietransitie niet kunnen krijgen. Zodoende kunnen zij hun oorspronkelijke visserij in de toekomst niet meer uitoefenen. De energietransitie zou voor elke visserijtak mogelijk moeten zijn inclusief de schepen groter dan 24 meter.

[4 Communication from the Commission: On the Energy Transition of the EU Fisheries and Aquaculture sector - European Commission \(europa.eu\)](#)

3. Bevordering innovatie door versimpeling van regelgeving en reductie administratieve lasten

Net als in de landbouwsector worden ook de vissers geconfronteerd met ingewikkelde regelgeving en stijgende administratieve lasten. Regelgeving welke met codecisie is vastgesteld is heel moeilijk te wijzigen. In dat kader is het van belang te herevalueren tot op welk technisch detailniveau verordeningen worden vastgesteld en wat in uitvoeringsverordeningen kan worden vastgelegd. Het huidige detailniveau van de verordening technische maatregelen werkt verlamdend op het innoverend vermogen van de sector. Terwijl in een tijd waarin er veel druk staat op de sector om toekomstbestendig te worden, het juist nodig is om deze innovatie via wet- en regelgeving te kunnen bevorderen. Tevens duurt het proces om deze wetgeving aan te passen lang. Ook buitenlandse bedrijven die innovaties op de markt willen brengen, worden afgeschrikt als zij zicht krijgen op het proces dat nodig is om een technische innovatie goedgekeurd te krijgen, waarbij een aanpassing van de verordening technische maatregelen nodig is.

Nederland acht het van belang dat voor de visserijsector, net als voor de landbouwsector, in beeld wordt gebracht wat de knellende regelgeving is, waar onnodige administratieve lasten zitten en hoe toepassing van innovaties versneld kan worden wanneer deze bijdragen aan een duurzamere vloot.

4. Opheffen van de Noorse boomkorban en het Europese pulsverbod

Als het gaat om toekomstige ruimte voor de visserij is het belangrijk om stil te staan bij de bodemberoerende visserij. Nederland spreekt zich krachtig uit tegen de toenemende druk vanuit verschillende landen, waaronder Europese lidstaten, om de boomkor te verbieden. Specifiek voor Nederland is deze vorm van visserij zeer belangrijk, gezien de cultuurhistorische visserij op platvis en garnalen. De boomkor van nu is niet dezelfde als 30 jaar geleden en is volop in ontwikkeling. Innovaties richten zich op modernisering, diversificatie, vermindering van bodemberoering, selectiviteit, brandstofbesparing, arbeidsomstandigheden en precisievisserij. De omvang van het boomkortuig is beperkt, vergeleken met sommige andere vistuigen, en met innovaties die momenteel worden geïmplementeerd zoals nieuwe sensortechnologie kunnen gevoelige gebieden precies gemeden worden.

Nederland wil de komende jaren de boomkor verder doorontwikkelen. Mogelijkheden worden momenteel verkend waaronder bijvoorbeeld wielen onder de boom en lichtere tuigen. Hiermee kan niet alleen een vermindering van bodemberoering, maar ook een beperking van brandstofgebruik bereikt worden. Ook technische aanpassingen die leiden tot minder bijvangst vergroten het toekomstperspectief. Hierover gaat Nederland graag verder in gesprek met de Europese Commissie en andere lidstaten. Nederland wil daarnaast inzetten op het vernieuwen van motoren, met het oog op brandstofbesparing en mogelijkheden voor alternatieve brandstoffen, wanneer investeringen hierop gesteund kunnen worden. Echter, de toenemende druk om de boomkor te verbieden maakt dat vissers onzeker zijn of zij hun investeringen wel terug kunnen verdienen.

Sinds het najaar van 2022 geldt een door Noorwegen ingesteld verbod op de boomkorvisserij in Noorse wateren. Dit heeft groot effect op de Nederlandse demersale visserij. Nederland roept de Commissie op zich in de relatie met Noorwegen in te blijven zetten op het opheffen van het verbod op de boomkorvisserij.

Ook heeft Nederland de nadrukkelijke wens om het pulsverbod op te heffen. Nederland onderkent de gevoeligheid van dit dossier in Europees verband en heeft begrip voor de zorgen en vragen over pulsvisserij. Hierover gaat Nederland graag verder in gesprek met de Commissie en lidstaten omdat pulsvisserij onderdeel kan zijn van een toekomstbestendige visserij voor zowel de visser als voor de bodem. Dit ziet op het vervangen van de wekkerkettingen van het boomkorvaartuig door elektroden. Niet alleen wordt met de pulskor een brandstofbesparing van 37% gerealiseerd, ook draagt dit tuig bij aan beleidsdoelen op het gebied van selectiviteit en bodemberoering. Dit terwijl de risico's die gepaard zouden kunnen gaan bij het gebruik van dit tuig door wetenschappers als verwaarloosbaar worden beschouwd⁵.

5. Werkbaarheid aanlandplicht

⁵ [Pulse trawling advice released \(ices.dk\)](https://www.ices.dk/pulse-articles/pulse-articles-released)

Nederland waardeert het dat de uitvoeringskwesaties van de aanlandplicht worden onderkend in het visserijpakket zoals dit in 2023 door de Commissie is gepresenteerd.

Nederland roept de Commissie op om bij de evaluatie van de aanlandplicht praktische informatie van vissers over de implementatieproblemen in de verschillende vlootsegmenten mee te nemen, evenals mogelijke oplossingen en alternatieven die de beleidsdoelstellingen effectiever kunnen verwezenlijken en de ervaringen bij de handhavingsinstanties. Zo kan de gehele vangst (inclusief discards) met innovatieve slimme cameratechnologie worden geregistreerd en afgetrokken van de relevante quota, rekening houdend met de overlevingskans van discards. Dit zou het aanlanden ervan onnodig maken. Op deze manier blijft de prikkel om selectiever te vissen bestaan en krijgen discards de kans om te overleven en bij te dragen aan de groei van de visbestanden.

Nederland benadrukt tot slot het belang van een gelijk speelveld per zeebekken en roept de Commissie op om bij de evaluatie alsmede nieuwe voorstellen over de aanlandplicht nauw samen te werken met het Verenigd Koninkrijk.

6. Dierenwelzijn

Nederland merkt op dat verbeteringen op het gebied van dierenwelzijn nodig zijn om de duurzaamheid van de visserij- en aquacultuursector te versterken en moedigt de Commissie aan richtsnoeren te geven voor het verbeteren van het dierenwelzijn. Tevens roept Nederland de Commissie op om de op wetenschap gebaseerde kennis over dierenwelzijn in beide sectoren verder te vergroten, te onderzoeken op welke manier deze verbeteringen kunnen bijdragen aan het economische perspectief van de visserij- en aquacultuursector en om deze onderzoeken in overweging te nemen bij de herziening van het GVB.

Nederland verwelkomt in dat verband dat de Commissie een oproep heeft gelanceerd voor de selectie en aanwijzing van een referentiecentrum van de Europese Unie voor het welzijn van waterdieren en moedigt de Commissie aan om bepalingen op te nemen ter verbetering van het welzijn van vissen in haar aangekondigde voorstellen tot herziening van de EU wetgeving inzake dierenwelzijn.

7. Aquacultuur

Nederland steunt de Strategische richtsnoeren voor een duurzame en concurrerende EU-aquacultuursector en erkent het belang van de Europese aquacultuursector voor de voedselvoorziening. De groei van de Europese aquacultuurproductie stagneert, maar er is potentie voor duurzame groei van deze sector. Nederland roept de Europese Commissie op om bij de evaluatie van het GVB de potentie van de aquacultuursector in relatie tot een duurzaam voedselsysteem te erkennen. Tevens roept Nederland de Europese Commissie op om bij de doelstellingen van het GVB rekening te houden met de diversiteit van de Europese aquacultuur deelsectoren met betrekking tot de specifieke kansen en duurzaamheidsopgaven. Voor de monitoring van de implementatie van de Strategische richtsnoeren voor een duurzame en concurrerende EU-aquacultuursector is het van belang dat er per deelsector kwantitatieve indicatoren worden opgesteld.